

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

MODUL

Preduzetništvo kroz učeničku kompaniju, modul namenjen srednjim stručnim školama

Naziv modula: Preduzetništvo kroz učeničku kompaniju

Trajanje: 9 meseci tokom školske godine, 1-3 školska časa nedeljno

Razred: I, II, III, IV

Cilj modula: Učenicima je omogućeno da uče o poslovanju, vodeći sopstvene kompanije i primenjujući školsko gradivo kroz različite faze poslovanja, uz uključivanje nastavnika iz različitih predmeta. **Program Učenička kompanija omogućava učenicima da se oprobaju u proizvodnji, razviju uslugu, pokrenu sopstvenu kompaniju u okviru škole i vode poslovanje od osnivanja do zatvaranja. U učeničkim kompanijama srednjoškolci razvijaju tražene veštine poput kreativnosti, liderstva, upornosti i samoeфикаsnosti, a srednje stručne škole im omogućavaju da te veštine primene kroz struku za koju se obrazuju.**

Oblik nastave: na početku grupni, potom timski oblik rada.

Mesto realizacije: školski kabinet, uz povremene posete kompanijama/institucijama.

Metode rada: Interaktivni – radioničarski pristup; Metoda razgovora, metoda praktičnih radova, metoda usmenog izlaganja, metoda crtanja i ilustrativnih radova, metoda demonstracije.

* Program učenička kompanija može se primeniti i koristiti kroz skoro svaki obrazovni program ili predmet. Kako bi program postigao svoje najbolje efekte i omogućio učenicima da pored preduzetničkih veština ovladaju i stručnim teorijskim i praktičnim znanjima, neophodno je na samom početku školske godine planirati rad sa onim nastavnicima koji će se uključiti u realizaciju modula. Uključivanjem drugih nastavnika jačaju se preduzetničke veštine i znanja samih nastavnika, i utiče na unapređivanje predmetnog sadržaja.

TEMA/KORAK	CILJ	ISHOD	PREPORUČENI SADRŽAJ PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA	VREME
1 PREDSTAVLJANJE CILJEVA PROGRAMA UČENIČKA KOMPANIJA: OSNOVI EKONOMIJE, UPOZNAVANJE SA PRINCIPIMA SLOBODNOG TRŽIŠTA I PREDUZETNIŠTVA	<p>Upoznavanje sa programom Učenička kompanija, i vrednostima i principima rada.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Razumevanje programa Učenička kompanija i koraka za realizaciju kompanije; • Prepoznavanje ekonomskih pojmova i davanje teorijskog okvira za realizaciju aktivnosti; 	<p>Učenici istražuju različite pravne oblike poslovanja, razumeju kako funkcioniše poslovanje i kako se ostvaruje profit.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Razumevanje ekonomskih pojmova koji omogućavaju učenicima da istražuju tržišta i poslovne prilike oko sebe; - Učenici izražavaju svoje misli, ideje, preuzimaju inicijativu u kreiranju učeničke kompanije i analiziraju primere 	<ul style="list-style-type: none"> • Stvaralaštvo, kreativnost i motivacija (Likovna kultura); • Navesti trendove u globalnoj ekonomiji i objasniti savremene ekonomske sisteme (Ekonomska grupa predmeta, Sociologija) • Aktivnosti za razvoj kreativnosti, timski rad, izražavanje stavova, rešavanje problema, (Psihologija) • Upoznavanje sa prethodnim učeničkim kompanijama iz škole ili grada; pregled materijala sa evropskog 	<p>Pri upoznavanju sa temom učenike upoznati sa ciljevima programa Učenička kompanija i metodologijom rada koja pored sastanaka svake nedelje očekuje dodatni angažman učenika koji će se nekad odvijati na časovima drugih predmeta, praktičnoj nastavi ili u slobodno vreme poput posete kompanijama i sastankom sa biznis volonterom na</p>	<p>Septembar - oktobar (Prve 2-3 nedelje, 3-6h)</p>

		<p>poslovanja u svom okruženju.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Učenici su upoznati sa ključnim kompetencijama za celoživotno učenje i razumeju korake i faze programa Učenička kompanija kako bi mogli odgovorno da pređu u sledeću fazu organizacije rada. 	<p>takmičenja – kompanijski izveštaj, prezentacija;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podeliti sa učenicima informacije o Pasošu preduzetničkih veština i uputiti ih na pojmovnik sa objašnjenjima terminima- 	<p>njegovom/njenom radnom mestu. Učenicima predstaviti vremensku liniju programa, uslove i rokove na osnovu kojih se kvalifikuju za regionalna takmičenja. Nastavnik iz dostupnih materijala bira teorijske sadržaje koje će proći sa učenicima (u zavisnosti od uzrasta, struke, ostalih predmeta koje učenici pohađaju) i uvodi ih teorijski okvir programa.</p>	
<p>2 ORGANIZACIONA STRUKTURA I MENADŽMENT</p>	<p>Pripremiti učenike za timski rad, obučiti ih da postavljaju ciljeve i raspoređuju zadatke kako bi bili efikasni. U ovoj fazi</p>	<p>Učenici će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Razumeju odgovornosti radnih mesta i uoče liderski potencijal 	<ul style="list-style-type: none"> • Organizaciona struktura • Upravljački tim – menadžment • Prijavljivanje za radno mesto: 	<p>Podeljeni u timove, učenici se podstiču na saradnju, razmenu</p>	<p>Oktober 2-3 nedelje, 3-6 sati</p>

	<p>učenici razvijaju komunikacijske veštine, istražuju različite organizacione strukture i upoznaju se sa značajem ljudskih resursa za svaku kompaniju. Učenici razvijaju profesionalni pristup, razumeju obaveze i odgovornosti unutar tima, prave dogovore i razvijaju sposobnosti za vođenje poslovne korespondencije i sasatanaka.</p>	<p>pozicija unutar učeničke kompanije.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Procene liderske, obrazovne i društvene mogućnosti u okviru programa Učenička kompanija. • Organizuju kompaniju, podele uloge, prodaju akcije, započnu proizvodnju i prepoznaju potencijalne saradnike u školskoj zajednici i šire - društvu. 	<p>predstavljanje – pisanje CV-ja i simulacija razgovora za posao (Uključiti školskog psihologa/pedagoga)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Razlike između grupe i tima – izvesti sa učenicima aktivnosti za postizanje timskog duha (Dvorac od novina, Zaštićeno jaje, Nemoguća mislija, itd). • Različite vrste liderstva, tipovi ličnosti (Psihologija, Sociologija) 	<p>mišljenja i počinju da oblikuju svoje ideje. Učenici prolaze kroz razne aktivnosti za podsticanje timskog rada, razmišljaju i otkrivaju različite poslove i uloge u kompaniji. Timovi uz nastavnika mentora postavljaju zlatna pravila za timski rad i uče šta sve doprinosi efikasnosti. Nastavnik podstiče razmišljanje na sledeća pitanja, „Kako da obezbedimo da</p>	
--	--	---	---	---	--

				posao koji obavljamo bude visokog kvaliteta?“ ili „Kako rešavamo sukobe unutar tima?“, „Ko će nam pomoći?“	
3 OSNIVANJE KOMPANIJE	Osnivanje učeničke kompanije, registracija na platformi ucenicakompanija.rs imenovanje članova kompanije i njihovih uloga, i određivanje delatnosti kompanije.	Učenici se u fazi osnivanja kompanije pripremaju za mentorsku saradnju sa stručnjacima izvan same škole koja će im omogućiti uvid u specifične veštine i znanja koja ne mogu da dobiju u školi (na primer kako osnovati “crowdfunding” kampanju, vođenje profila na društvenim mrežama, setifikacija prehrambenog proizvoda, itd.). Učenici će ovladati:	<ul style="list-style-type: none"> • Definisanje proizvoda ili usluge i planiranje poslovanja. • Osnivanje kompanije – nabavka početnog kapitala. • Komunikacija sa nastavnicima drugih predmeta i povezivanje sa školskim gradivom tamo gde je to moguće. 	Učenici se sa nastavnikom mentorom sastaju svake nedelje, obezbeđuju kontakte u zajednici koji će im koristiti u razvoju proizvoda. Nastavnik mentor prenosi rad kompanije u zbornici I uključuju se nastavnici ostalih predmeta (nastavnik praktične	Oktoibar – Decembar

		<ul style="list-style-type: none"> • Učenjem u mentorskom odnosu. • Veštinama za umrežavanje i uspostavljanje saradnje. • Organizovanje prodaje akcija u školi, promovisanje kompanije u školskim krugovima. 		nastave, stručnih predmeta itd.) .	
4 BIZNIS PLAN	Upoznavanje učenika sa elementima biznis plana i razumevanje kako ovaj dokument doprinosi efikasnosti tima i održivosti poslovanja. Učenici će sastaviti biznis plan svoje učeničke kompanije sa realnim aktivnostima i vremenskim okvirima.	Učenici će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • Razlikuju elemente biznis plana, objasne ih i kreiraju dokument za svoju učeničku kompaniju. • Uspostaviti zadatke na osnovu proizvodnih i prodajnih ciljeva. • Upravljaču planom i 	Struktura biznis plana, elementi marketing miksa, SWOT analiza, istraživanje tržišta – pravljenje ankete, odrediti cenu proizvoda, vrste troškova – sastaviti finansijsku projekciju i napraviti budžet, sastaviti plan proizvodnje, formulisati načine distribucije, izračunati profit za određeni period. U ovoj fazi uključuju se nastavnici drugih predmeta koji, na primer, mogu kroz svoj plan da pokriju oblast	Nastavnik vodi proces učenja, fokus je na učenicima, omogućavajući im određeni stepen autonomije nad poslovnom idejom i kompanijom (nastavnik podstiče razvoj kompanije postavljanjem pitanja i pušta	Novembar – Decembar 3-5 nedelja, 2-3 sata nedeljno

		<p>organizuju aktivnosti u skladu sa njim.</p> <ul style="list-style-type: none">• Potraže pomoć kod predmetnih nastavnika koji imaju potrebna znanja i veštine iz traženih oblasti.	<p>proizvodnje (nastavnik stručne prakse).</p>	<p>učenike da donose odluke i izvode zaključke u vezi sa kompanijom). Uloge u kompaniji su jasne, nastavnik vodi računa da svaki učenik zna zaduženja unutar svog resora u kompaniji. Učenici su kreirali svoj biznis plan, i planiraju dalje aktivnosti u skladu sa napisanim, uključujući budžet, a sa nastavnikom mentorom se i dalje sastaju jednom nedeljno kako bi ispratili napredak kompanije. Nastavnik u ovoj fazi pomaže učenciima da</p>	
--	--	--	--	--	--

				uključuje poslovne volontere i obezbede povratnu informaciju od stručnjaka iz poslovnog sveta koji im može pomoći da unaprede proizvod tj. poslovanje.	
5 UPRAVLJANJE KOMPANIJOM - PROIZVODNJA	Učenici se osposobljavaju za upravljanje procesom od ideje do realizacije tako što organizuju i izvršavaju prethodno definisane zadatke iz biznis plana. Tim odgovorno upravlja resursima i pronalazi najbolje rešenje za proizvodnju i pripremu proizvoda za tržište.	Učenici će savladati: <ul style="list-style-type: none"> • Veštine proizvodnje, odabir i nabavku sirovina, redizajn proizvoda. • Ispitivati kontrolu kvaliteta. • Istražiti i proceniti uticaj tehnologije i vladinih propisa na produktivnost kompanije. 	Proizvodnja, upravljanje resursima, tehnologija proizvodnje, ocena kvaliteta, kontrola kvaliteta, dizajn ambalaža, kreiranje strategije prodaje.	Učenici predstavljaju svoje proizvode u školi, nastavnik može da organizuje javni čas na koji će pozvati publiku (roditelji, mlađi učenici koji nisu u kompaniji, kolege) kojima će učenici održati prezentaciju kompanije i možda ostvariti prvu prodaju. Tim radi na kreiranju	Novembar – Januar

		<ul style="list-style-type: none"> • “zaposliti” nove učenike u kompaniju. • Obezbediti mentorsku podršku kod nastavnika drugih predmeta i/ili poslovnih volontera. 		<p>veb prezentacije (društvene mreže, sajt, blog, onlajn prodaja) i učenička kompanija počinje da bude vidljiva i van okvira škole. Nastavnik se jednom nedeljno sastaje sa učenicima i analiziraju proizvodne planove, prate budžet i planiraju korake za dalju promociju kompanije.</p>	
<p>6 UPRAVLJANJE KOMPANIJOM – TRŽIŠTE</p>	<p>Osposobiti učenike da samostalno planiraju, pripremaju i organizuju kompanijske aktivnosti.</p>	<p>Upravljaajući kompanijom, učenici su razvili niz veština kako bi razumeli tržište i ostvarili profit. Učenici su demonstrirali znanja i veštine izvan škole, ostvarili komunikaciju sa potencijalnim kupcima i partnerima u</p>	<p>Učenici su prisutni na tržištu, nude svoje proizvode i usluge. Sa nastavnikom na nedeljnim sastancima vode diskusije i iznose zaključke, inoviraju poslovanje i povezuju se sa akterima koji mogu da unaprede njihovo poslovanje. Nastavnik sa timom priprema učešće</p>	<p>Na nedeljnim sastancima učenici analiziraju prodaju, prate odziv potrošača i zaključuju o ostvarenosti postavljenih ciljeva. U ovoj fazi učenici nastupaju na</p>	<p>Decembar – April</p>

		<p>zajednici, naučili da vode zapisnik sa sastanaka, pišu kompanijski izveštaj, sprovode marketing strategiju i komuniciraju sa zainteresovanim stranama. Učenici su ovladali javnim nastupom, predstavljanjem misije, vizije i ciljeva kompanije javnosti, i prikazali prodajne veštine tokom predstavljanja na sajmu.</p>	<p>kompanije na sajmu/regionalnom takmičenju (odabir uniforme, organizovanje logistike, uređenje štanda, pisanje kompanijskog izveštaja).</p>	<p>lokalnim medijima promovišući svoja dostignuća, a nastavnik zalaganje i školu.</p>	
<p>7 ZATVARANJE KOMPANIJE</p>	<p>Učenici iskustveno prolaze kroz likvidaciju kompanije i razumeju značaj zatvaranja kompanije.</p>	<p>Učenici će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Predvide i izračunaju poreze • Objasne kako se određuju i isplaćuju dividende • Procene uticaj preduzetnika na lokalni ekonomski sistem 	<ul style="list-style-type: none"> • Sastaviti godišnji izveštaj koji akcionarima objašnjava poslovanje i dostignuća kompanije. • Definisane dividende i analiza zakonom propisanih poreza koje pravna i fizička lica moraju da plaćaju 	<p>Nastavnik objašnjava proces zatvaranja kompanije, učenici izvode bilans stanja i bilans uspeha, kontaktiraju se akcionari i partneri kompanije kojima se prikazuje</p>	<p>Maj – jun</p>

			<ul style="list-style-type: none">• Završni sastanak i izvođenje zaključaka.• Poslovna korespodencija – slanje zahvalnice i pisma sa godišnjim izveštajima partnerima kompanije.	godišnji izveštaja rada kompanije.	
--	--	--	---	------------------------------------	--

Korelacija sa drugim predmetima u projektu DUAL: Srpski jezik i književnost, Modelarstvo, Informatika i računarstvo, Psihologija; svedočanstva nastavnika će biti priložena.